

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาถึงความสนใจและความต้องการในการอ่านวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๔ - กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕) โดยศึกษาเกี่ยวกับความถี่ในการอ่าน เวลาที่ใช้ในการอ่าน จำนวนบทความ ประเภทของเรื่อง และชื่อวารสารที่อ่าน จุดมุ่งหมายและแรงจูงใจในการอ่าน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการอ่านวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษของอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ นอกจากนี้ ยังศึกษาถึงความต้องการในการอ่านเรื่องต่าง ๆ (subject) ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์อีกด้วย รวมทั้งขอเสนอแนะที่จะเป็นแนวทางในการจัดทำและปรับปรุงวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ของไทยให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น และขอเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ รวมทั้งการจัดบริการสนเทศสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์

สมมุติฐานการวิจัย

การวิจัยนี้ต้องการทดสอบสมมุติฐานดังนี้

๑. อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้เวลาสำหรับการอ่านวารสารทางบรรณารักษศาสตร์มาก
๒. อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ส่วนใหญ่อ่านวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ภาษาอังกฤษมากกว่าวารสารภาษาไทย

๓. เรื่องที่อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์สนใจอ่านสัมพันธ์กับรายวิชาที่รับผิดชอบ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ อาจารย์ประจำผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่มีหลักสูตรวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทั่วประเทศ

๑. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๓. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๔. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๕. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๖. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
๗. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
๘. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
๙. มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
๑๐. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน ๕๐ คน ทั้งนี้ ไม่รวมอาจารย์ที่อยู่ในระหว่างลาศึกษาต่อ กูงาน หรือฝึกอบรม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในการอ่านและการใช้วารสารของกลุ่มบุคคลที่มีอาชีพต่าง ๆ กัน เช่น งานวิจัยของ **Stenstrom and McBride** (๑๙๙๕ : ๔๒๖ - ๔๓๑) งานวิจัยเรื่องการสำรวจความสนใจในการอ่านของครูในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร (อุไร ชุมเย็น ๒๕๒๑) การศึกษาการใช้วารสาร

สาขาการศึกษาในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (สุนทรียะบุณญา ๒๕๒๔) การศึกษาเกี่ยวกับการใช้วารสารประกอบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน : การศึกษาเฉพาะราย (อารีย์ รังสโยภาส ๒๕๑๔) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานวิจัยเรื่อง ความสนใจและความต้องการในการอ่านวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร (สมใจ อิศวประเสริฐกิจ ๒๕๒๔) ซึ่งได้ศึกษาจากความมาจากการงานวิจัยของ Hotaling (๑๙๔๙ : ๑ - ๘๘) Jones (๑๙๙๙ : ๑๘๒ - ๑๖๖) และ Swisher and Smith (๑๙๘๒ : ๕๑ - ๕๘) .

สำหรับในส่วนที่ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจและความต้องการในการอ่านเรื่องต่าง ๆ (Subject) ที่ตีพิมพ์ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ได้ศึกษาจากงานของ Taylor ซึ่ง Johnson ได้กล่าวถึงในบทความเรื่อง The Journal Literature of Librarianship ในหนังสือ Advances in Librarianship volume ๑๒ (Johnson ๑๙๘๒ : ๑๒ : ๑๓๔) และวารสาร Library and Information Science Abstracts (LISA ๑๙๘๕, ๑๙๘๖)

ส่วนรายชื่อวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในแบบสอบถาม เป็นรายชื่อวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ที่หอสมุดกลาง / สำนักหอสมุดกลาง ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่มีการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน ๔ แห่งในกรุงเทพมหานคร คือ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร บอกรับ แลกเปลี่ยน และ/หรือ ใ้รับแจกเป็นอนินนันทนาการในปี ๒๕๒๙ - ๒๕๒๔ (ภาคผนวก ก)

รายชื่อวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ทั้งภาษาไทย
และภาษาอังกฤษเหล่านี้ ได้มาโดย

- การสอบถามบรรณารักษ์หัวหน้างานวารสาร และ/หรือ บรรณารักษ์-
งานวารสารของหอสมุดกลาง/สำนักหอสมุดกลาง ของสถาบัน
อุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งที่กล่าวมาแล้ว
- การรวบรวมจากรายชื่อวารสารที่หอสมุดกลาง/สำนักหอสมุดกลาง
ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย บางแห่ง
จัดทำขึ้น ใ้แก่

รายชื่อวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศฉบับปัจจุบัน
(มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สำนักหอสมุด, งาน-
วารสาร ๒๕๒๕)

รายชื่อวารสารภาษาไทย หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย-
ธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๒๕ (อัจฉริยา रामสมภพ
และคนอื่น ๆ ๒๕๒๕)

รายชื่อวารสารภาษาต่างประเทศในหอสมุดกลาง มหา-
วิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี ๑๕๕๕ (มหาวิทยาลัย-
ธรรมศาสตร์, สำนักหอสมุด, งานวารสาร ๑๕๕๕)

รายชื่อวารสารของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
แยกตามสาขาวิชา

รายชื่อวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ สำนัก-
หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รายชื่อวารสารภาษาไทย สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย-
รามคำแหง แยกตามคณะและสาขาวิชา

โครงการครรชนิรายชื่อวารสารและปรับปรุงคู่มือระบบ
การจักเรียงวารสาร (จุติมา รัตนอรุณ และ
ปิยาภรณ์ โรจนานุกูล ๒๕๒๖)

**List of Foreign Journals in Thammasat
University Libraries 1986 (Sumana
Wassara, Atchareeya Ramsombhab and
Chamchan Nopabutkan)**

**List of Journals in Ramkhamhaeng University
Library Categorized by Faculty and
Department**

- การรวบรวมจากบริการข่าวสารที่น่าสนใจทางบรรณารักษศาสตร์
(Current Awareness Service) ปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๔ ที่จัดทำ
โดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย
- การสำรวจปีครุฑทะเบียนวารสารของหอสมุดกลาง/สำนักหอสมุดกลาง
ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งที่ใ้ไกลแล้ว
มาแล้ว
- การตรวจสอบจาก

รายงานการศึกษา เรื่อง การประมวลและการวิเคราะห์
รายชื่อวารสารภาษาต่างประเทศที่บอกรับเฉพาะปี
ปัจจุบันของหอสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
(คณะอนุกรรมการกลุ่มวารสารและเอกสาร
บรรณารักษ์ของหอสมุดสถาบันอุดมศึกษา ๒๕๒๗)

วารสารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
(คณะอนุกรรมการกลุ่มวารสารและเอกสาร บรรณารักษ์-
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ๒๕๒๔)

รายชื่อวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ที่หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยทั้ง ๕ แห่ง
ในกรุงเทพมหานคร บอกรับ และได้รับเป็น
ถาวรในระหว่างปี ๒๕๒๖ - ๒๕๒๗ (สนใจ
อัตราประเมินราคา ๒๕๒๔ : ๓๗ - ๔๔)

Union List of Serials in Thailand (2 nd edition)
(Joint Committee on the Union List of
Serials in Thailand 1984)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ประกอบด้วยคำถามปิดและคำถามเปิด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๔ ตอน
ดังนี้ คือ

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๑ ข้อ
ได้แก่วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ สาขาวิชาที่จบการศึกษา สถาบันที่จบการศึกษา
ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ หน้าที่
งานที่ทำ และการลาศึกษาต่อ กูงาน หรือฝึกงาน ในปีการศึกษาที่ผ่านมา
(ปีการศึกษา ๒๕๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๔ - กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕) รวมทั้งรายวิชา
ที่อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์สอนทั้งใน ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท
ในปีการศึกษา ๒๕๒๔ ตลอดจนการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์ผู้สอนวิชา
บรรณารักษศาสตร์

ตอนที่ ๒ ความสนใจและความต้องการในการอ่านวารสารทาง
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวน ๑๘ ข้อ ครอบคลุม การอ่าน
วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ความถี่และเวลาที่ใช้
ในการอ่าน ภาษาของวารสารที่อ่าน จำนวนบทความ ประเภทของเรื่องที่อ่าน
บริการช่วยค้นหาบทความที่อ่าน แหล่งและความทันสมัยของวารสารที่อ่าน
คู่มือที่ใช้ในการค้นเรื่องที่ต้องการ จุดมุ่งหมายและแรงจูงใจในการอ่าน รวมทั้ง
ทั้งความถี่ในการอ่านวารสารแต่ละชื่อ ตลอดจนชื่อวารสารทางบรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์ที่อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์สนใจอ่าน

ตอนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการอ่านวารสารทางบรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์ จำนวน ๑ ข้อ

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะ จำนวน ๒ ข้อ เป็นข้อเสนอแนะที่จะเป็น
แนวทางในการส่งเสริมการอ่านวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ของอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์โดยทั่วไป และข้อเสนอแนะในการจัดทำ
และปรับปรุงวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของไทย

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้นำไปทดสอบกับอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษ-
ศาสตร์ในวิทยาลัยครูที่มีการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกในระดับ
ปริญญาตรี ๒ แห่ง จำนวน ๑๐ คน คือ อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
สหวิทยาลัยศรีอยุธยา เพชรบุรีวิทยาลัย และสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา แห่งละ ๕ คน ในระหว่างวันที่ ๒๕ กรกฎาคม - ๑
สิงหาคม ๒๕๒๕ และวันที่ ๑๑ - ๑๕ สิงหาคม ๒๕๒๕ และนำผลมาแก้ไข
แบบสอบถามเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

จากการทดสอบแบบสอบถามดังกล่าว ปรากฏว่า ต้องแก้ไขและ
เพิ่มเติมคำถาม รวมทั้งตัวเลือกร่วมกับแบบสอบถาม ทั้งนี้คือ

๑. แก้ไขและเพิ่มเติมคำถามให้เข้าใจความชัดเจนยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเพิ่มการชี้แจงข้อใด เพื่อเป็นการเน้นให้เห็นขอความสำคัญ และผู้ตอบแบบ-สอบถามสังเกตเห็นไ้คงายขึ้นในคำถาม

๒. เพิ่มตัวเลือกให้มากขึ้น

แบบสอบถามที่แก้ไขแล้วนี้ ประกอบด้วย จดหมายนำ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และรายละเอียดคำถามต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ทั้งกล่าวข้างต้นได้เสนอไว้ในภาคผนวก ข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่มีการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปทั้ง ๑๐ แห่ง ทั้งที่กล่าวมาแล้วด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ในวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๒๕ และให้ส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๒๕ เมื่อถึงกำหนดแล้ว ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยจึงได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๕ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๕ วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๕ และในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ รวม ๔ ฉบับ(ภาคผนวก ค) รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ ๓ เดือน (วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๒๕) ผลปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ๔๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔ ของแบบสอบถามที่ส่งออกไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาได้นำมาวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

คือ

สำหรับค่าเฉลี่ยของข้อมูล จะแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

๔.๖๐ - ๕.๐๐	หมายถึง	มากที่สุด
๓.๖๐ - ๔.๕๙	หมายถึง	มาก
๒.๖๐ - ๓.๕๙	หมายถึง	ปานกลาง
๑.๖๐ - ๒.๕๙	หมายถึง	น้อย
๑.๐๐ - ๑.๕๙	หมายถึง	น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลไคหน้าเสนอในบทที่ ๔